

УДК 159.9

Сивулич С. – ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРЕНАТАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПСИХІКИ ДИТИНИ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЕТАП ОНТОГЕНЕЗУ

Науковий керівник: канд. психол. наук., доц. Періг І. М.

Індивідуальна історія людини починається не від народження, а від її зачаття. Адже за дев'ять місяців внутріутробного (пренатального) періоду відбуваються не тільки фундаментальні якісні та кількісні фізичні, фізіологічні зміни майбутнього новонародженого, а й інтенсивний його психічний розвиток (у другій половині вагітності).

Пренатальний розвиток — дородовий, утробний розвиток індивіда, під час якого відбувається розгортання успадкованого ним потенціалу. Особливості його зумовлюють характер розвитку на наступних етапах життя дитини і навіть дорослої людини.

Останнім часом психологи (О.Кононко, А.Гіппенрейтер Т. Титаренко, М. Савчин, С.Максименко, С.Юркевич) частіше ведуть мову про необхідність внутріутробного виховання плода, вдаючись до прослуховування спеціальної музики, розказування казок майбутньому немовляті.

Від 2-х тижнів до 3-го місяця (ембріональної фази) відбувається структурний розвиток зародка. З 4-го по 8-й тиждень розвитку із зовнішнього зародкового листа формуються центральна і периферична нервові системи, кора головного мозку, утворюються епітелій – чуттєва покривна тканина вух, носа та очей, а також шкірний покрив, волосся і нігті. У двомісячному віці зародок, маючи кілька сантиметрів, уже реагує на дотики. До третього місяця вагітності у плода вже в основному розвинені органи, які відповідають за сприймання різних відчуттів і їх представленість у мозку.

На четвертому місяці (фетальна фаза) утворюються борозни і звивини головного мозку, кора набуває шестишарової будови, характерної для мозку дорослої людини. До кінця шостого місяця формуються усі нейрони головного мозку, очі стають чутливими до світла (плід реагує на яскраве оранжеве світло, спрямоване на оголений живіт вагітної). Виявлена здатність запам'ятовувати звуки, виробляти умовний рефлекс. В одному з експериментів вагітним жінкам щоденно в певний час пропонували слухати спокійну, тиху музику. Пізніше їхні новонароджені діти, почувши ці мелодії, переставали плакати. Вперше ввімкнена музика такого ефекту не мала.

Як свідчать здобуті французькими дослідниками експериментальні дані, протягом трьох останніх місяців вагітності плід може розрізнити голоси і знає два склади, дві фрази, два запахи і два смакові відчуття. Він здатен до навчання, причому значно краще, ніж новонароджена дитина. Постійне читання вголос одного і того самого тексту, програвання музичного твору зумовлюють зниження серцевого ритму, а вперше почута музика — його підвищення.

Звернена до плода мова, як стверджують психологи, може мати психотерапевтичне значення. Основою розвитку дитини є її почуття та думки, а потреба в любові виникає в неї ще до народження.

Першою кризою людини є криза народження, під час якої відбувається серйозна її конфронтація зі смертю. Отримання протягом пренатального періоду інформації про оточуючий світ, емоційні реакції на зміни в ньому є передумовою складної психічної діяльності майбутньої людини.